

E. A. Poe — Maska Červené smrti

Přeložil: Vojtěch Hrubý, 2004

„Červená smrt“ už dlouho řádila v zemi. Žádný mor nebyl nikdy tak osudný a strašný. Krev byla její avatar i znamení—červenost a hrůza z krve. Silné bolesti, náhlé závratě a pak prudké krvácení provázely umírání. Šarlatové skvrny na těle a zvláště na obličejích oběti byla hrozná znamení, která odrazovala bližní od pomoci či soucitu. Celý začátek, průběh a ukončení nemoci byly otázkou půl hodiny.

Ale princ Prospero byl šťastný, nebojácný a střízlivý. Když z jeho poddaných zbyla polovina, vybral k sobě tisíc zdravých a zdatných přátel z řad svých rytířů a dvorních dam a uchýlil se s nimi do samoty jedné ze svých pevností. Byla to rozsáhlá a nádherná stavba, výtvar princova excentrického leč respektovaného vkusu. Byla obehnaná silnou a mohutnou zdí. Tato zeď měla železné brány. Příchozí dvořané přinášeli výhně a těžká kladiva a zakovali panty. Zapřísáhli se nenechat nikomu žádnou možnost vstoupit ani vystoupit v náhlém záchvatu zoufalství nebo ve vzpouře. Pevnost byla dostatečně zajištěná. S těmito opatřeními by se stěží mohli dvořané nakazit. Okolní svět ať se stará sám o sebe. V tuto dobu by bylo bláznivé truchlit, nebo snad přemýšlet. Princ zajistil vše potřebné pro zábavu. Byli tu šašci, herci, hudebníci, byla tu Krása i víno. To vše a navíc i bezpečí bylo uvnitř. Chyběla „Červená smrt“.

Bylo to někdy ke konci pátého nebo šestého měsíce v uzavření, kdy venku nejzůživěji řádil mor, kdy se princ Prospero bavil s tisíci přáteli na neobyčejně velkolepém maškarním plese.

Byla to lákavá scéna, ten maškarní ples. Ale nejprve vám povím o místnostech, ve kterých se vše konalo. Bylo jich sedm—královská sestava. Podobné sestavy pokojů většinou tvoří dlouhou řadu, dveře se otevírají až k bočním stěnám, takže nic nebrání v pohledu na celý prostor. V tomto případě tomu bylo jinak; jak ostatně můžeme předpokládat z lásky hraběte k *bizarnosti*. Pokoje byly tak nepravidelně rozmístěny, že pohled najednou pojmul sotva jednu z nich. Ostře záhyby byly na každých dvaceti až třiceti yardech a na každém z nich nový dojem. Vlevo a vpravo, uprostřed každé zdi hledělo vysoké a úzké gotické okno na uzavřenou chodbu, která následovala křídla soustavy pokojů. V těchto oknech byly vitráže, jejichž barva se měnila v souladu s převažujícím odstínem dekorace místnosti, kam vedlo. Pokoj na samém východě byl, například, modrý a stejně tak byla živě modrá i jeho okna. Druhý pokoj byl purpurový ve svých ornamentech a tapisériích, a tak tabulky oken byly také purpurové. Třetí byl úplně celý zelený stejně jako křídla oken. Čtvrtý byl zařízen i osvětlen oranžově—pátý bíle a šestý fialově. Sedmá místnost byla těsně zahalená do černých sametových gobelínů, které visely přes celý strop a po všech stěnách až k zemi, padajíc v těžkých záhybech až na koberec ze stejné látky i barvy. Ale pouze v tomto pokoji nesouhlasila barva oken s dekorací. Tabulky oken byly šarlatové—hluboká barva smrti. V žádném ze sedmi pokojů nebyla lampa ani svícen, mezi množstvím zlatých ornamentů, které ležely roztroušeny sem a tam nebo zavěšeny ze stropu.

Nebylo tu nic podobné světlu vycházejícímu z lampy nebo svíčky v místnosti. Ale na chodbách sledujících místnosti stály naproti oknům hmotné trojnožky nesoucí koš ohně, který vyzařoval své paprsky vitrážemi oken a zářivě osvětlovali místnost. A tak bylo dosaženo mnoha zářivých a fantastických světelných jevů. Ale v západní, tedy černé, místnosti byl efekt světla procházejícího temnými závěsy a rudými tabulkami oken nejstrašnější a vytvářel divoký odlesk na pleti těch, kteří vstoupili, že bylo ve společnosti jen málo dostatečně odvážných, kteří by dokázali do ní vkročit.

A právě v tomto pokoji také stály naproti západní zdi obrovské ebenové hodiny. jejich kyvadlo se kývalo sem a tam s temným, těžkým monotónním zvukem, a když minutová ručička oběhla kruh po ciferníku a měla být odbita hodina, vyšel z mosazných plic hodin zvuk, který byl čistý, hluboký a mimořádně hudební, ale tak zvláštní noty a důrazu, že po uplynutí každé hodiny byli hudebníci orchestru donuceni přerušit na chvíli hraní, aby naslouchali tomu zvuku; a také tanečníci waltzu přestali postupovat dál; a nastalo krátké rozrušení celé veselé společnosti; a když zvony hodin právě uhodily, bylo vidět, jak i lehkovážní bledli a ti starší a vážnější si přejížděli rukama čelo jako by v úctě a zamyšlení. Ale když ozvěny konečně dozněly, ve společnosti zavládl lehký smích; hudebníci se dívali na sebe a smáli se jakoby vlastní nervozitě a bláznovství a šeptali jeden druhému, že příští bití hodin v nich žádné podobné pocity nevyvolá, a potom, po uplynutí šedesáti minut (což zaujímá tři tisíce šest set minut Času, co běží), přišlo další bití hodin a nastalo též zmatení, chvění a přemýšlení.

Ale až na tyto věci to byla veselá a velkolepá slavnost. Hrabě měl neobyčejné chutě. Měl dobrý zrak na barvy a světlo. Ponížil *decorum* na pouhou módu. Jeho plány byly velmi odvážné a zářily až barbarskou jiskrou. Jsou mnozí, kteří by si mysleli, že byl šílený. Jeho následovníci cítili, že není. Bylo nutné slyšet ho a vidět ho, aby bylo možné *ujistit* se o tom.

Z velké části řídil vnitřní zařízení sedmi pokojů u příležitosti tohoto velkého *feté*, a byl to také jeho vkus, který dal tvář postavám maškarnímu plesu. Buďte si jisti, že byly velmi groteskní. Spousta záře, lesku a iluze—spousta toho už byla k vidění v ‚Hermani‘. Byly tu arabesky s nahými údy, představy v deliriu, šílená móda, mnoho krásného, hodně svůdného, spousta *bizarre*, trochu strašného a ne právě málo toho, co by mohlo vyvolat rozhořčení. Sem tam pobývali někde v sedmi místnostech po pravdě řečeno různé sny. A ty—tyto sny—poletovaly po místnostech, berouce odstíny pokojů a způsobující zdání, že divoká hudba orchestru je jen ozvěnou jejich kroků. A brzy, bijí hodiny, co stojí v sametovém sálu. A pak, na chvíli, se všechno zklidní a ztiší kromě hlasu hodin. Sny ztuhnou tak, jak jsou. Ozvěny hodin zvolna mizí—trvaly jen krátce—a lehký, částečně potlačený smích se po nich nese místnostmi. A nyní znovu zazní hudba, sny ožijí a poletují sem a tam mnohem veseleji než kdy před tím, berouce barvu mnoha vitrážových oken, kterými proudí paprsky z trojnožek. Ale v místnosti, která leží nejzápadněji ze sedmi, není nikdo z masek, které by se odvážily; protože noc pomalu mizí; a ještě červenější světlo proudí krvavými tabulkami skla; a černost

černých závěsů je tak šokující; a tomu, jehož noha vstoupí na černý koberec, přijde tlumený zvuk blízkých ebenových hodin ještě vážnější než ten, který dosáhne uší *těch*, kteří se baví ve veselosti vzdálenějších pokojů.

Ale ostatní pokoje byly hustě zalidněné a v nich horečně tlouklo srdce života. A zábava vířila dál, dokud se nezačalo ozývat odbíjení půlnoci z ebenových hodin. A tehdy hudba utichla; jak už jsem řekl; kroky tanečnicku ustaly; a nastala nepříjemná pauza všeho kolem jako před tím. Ale tentokrát měl zvon hodin odbít dvanáctkrát; a tak se také stalo; snad se jen více myšlenek se vkrádalo do myslí těch, co se bavili. A také se stalo, snad, že než dozněly poslední ozvěny do ticha, mnoho jedinců v davu si líně uvědomilo přítomnost masky, která dříve neupoutala ničí pozornost. Šepot o této nové události se šířil kolem a postupně rostl do v celé společnosti šum a cvrkot, pohrdání a překvapení—a pak, konečně hrůza, strach a znechucení.

V takové společnosti fantomů, jakou jsem zde vykreslil, bychom mohli dobře předpokládat, že něco obyčejného by nemohlo vzbudit takový rozruch. Po pravdě řečeno maškarní uvolněnost této noci byla téměř neomezená; ale zmiňovaná postava přesahovala Heroda a zašla až za hranice princovy neomezené představitosti. I v srdcích těch nejotrlejších jsou struny, kterých se nelze dotknout bez citu. Dokonce i pro ty naprosto zatracené, kterým je život i smrt stejně k smíchu, jsou věci, kterým se smát nemohou. Vlastně celá společnost, jak se zdá, nyní do hloubky cítila, že v kostýmu a chování cizince neexistoval ani rozum ani vlastnost. Postava byla vysoká a vyhublá a zahalená od hlavy až k patě do pohřebního hávu. Masky, která zakrývala obličej, byla vytvořena tak, aby co nejvíce připomínala vzezření mrtvého těla, že i nejbližší možný průzkum by musel mít problémy nalézt podvod. Ale i to všechno by bylo možné vydržet, kdyby nebylo podpory okolní společnosti. Ale nemá postava šla dál a dál, až bylo možné rozeznat příznaky Červené smrti. Její vesta byla smáčena v *krvi*—a její široké čelo, se všemi znaky obličej, bylo potřísněno šarlatovým šílenstvím.

Když poprvé oči prince Prospera padly na tento *spektrální* obraz (který se pomalým a vážným pohybem, jako by chtěl plně vyhovět své *roli*, proplétal mezi tanečnický), bylo na něm vidět, že sebou v první okamžik strašně trhl jak hrůzou tak znechucením, ale hned po té jeho čelo zrudlo hněvem.

‘Kdo se opovažuje’—dožadoval se hrubě dvořanů, kteří stáli poblíž—, ‘Kdo se opovažuje obtěžovat nás tímto rouhavým posměchem? Srazte ho a odmaskujte—abychom věděli, koho máme za úsvitu pověsit na hradbách.’

Princ byl tou dobou někde ve východní části nebo v modrém pokoji, když řekl tato slova. Zazněla hlasitě a jasně všemi místnostmi, protože princ byl výrazný a statný muž, a hudba už před tím přestala hrát na pokyn jeho ruky.

Bylo to v modrém pokoji, kde stál princ se skupinou bledých dvořanů po boku. Nejprve, když mluvil, se skupina trochu rušně pohnula směrem k vyrušitelce, který v ten moment byla už také blízko, a teď se nevyhnutelnými pevnými kroky blížila k mluvčímu. Ale z nějaké určité bezejmenné úcty, kterou byla nakažena celá společnost, nenašel se nikdo, kdo by ji srazil; takže bez překážek se

dostala na yard od princovy osoby; a zatímco celá společnost, jako by podnícená jedním vzruchem, se nahrnula od středu místností ke stěnám, ona si razila nerušeně svou cestu, ale se stále stejným vážným uměřeným krokem, který ji odlišoval od ostatních, přes modrý pokoj do purpurového—přes purpurový do zeleného—přes zelený do oranžového—přes něj znovu do bílého—a ještě dále do fialového, dokud někdo neudělal rozhodující pohyb, aby ji zadržel. Nicméně bylo to tehdy, kdy princ Prospero šilící hněvem a hanbou ze své momentální zbabělosti, spěšně proběhl šest místností, zatímco jej nikdo nenásledoval kvůli smrtelnému strachu, který byl na všechny uvalen. Nesl vztyčeně tasenou dýku a vyrazil v náhlé zbrkllosti až tři nebo čtyři stopy od odcházející osoby, která se, dosáhnuvše konce sametového pokoje, náhle otočila tváří v tvář svému pronásledovateli. Ozval se ostrý výkřik—a lesklá dýka byla upuštěna na temný koberec, na který těsně po té dopadl na znak mrtvý princ Prospero. Potom velká skupina dvořanů sebrala divokou odvahu ze šílenství a najednou se vrhla do černého pokoje a bila cizí osobu, která však stála zpříma a nehybně ve stínu ebenových hodin, a vzdychali v nevyslovitelné hrůze, když zjistili, že hrobní předměty a maska podobná tělu, se kterou tak hrubě zacházeli, nejsou vypůjčené.

Nyní byla prokázána přítomnost Červené smrti. Přišla jako zloděj v noci. Jeden po druhém padali dvořané v krvi nasáklých místnostech svého sídla a umírali v zoufalství nad jeho pádem. A ebenové hodiny opustil život v okamžiku smrti posledního člověka. Plameny na trojnožkách vyhasly. A Temnota a Zkáza a Červená smrt vládly neomezeně nad vším.